

ДОДАТОК 7 – Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Сумського національного аграрного
університету, академік НААНУ

_____ В. І. Ладика

“ _____ ” _____ 20__ р.

В И Т Я Г

із протоколу № 1 від 25 жовтня 2021 р.
фахового семінару для апробації дисертації
ЯЦЕНКА ВІТАЛІЯ МИКОЛАЙОВИЧА на тему
**«Оптимізація технології вирощування соняшнику з використанням
регуляторів росту в умовах північно-східного Лісостепу України»**
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю **201 – Агронімія**
факультету Агротехнологій та прирокористування

БУЛИ ПРИСУТНІ:

- д. біол. н., професор, декан факультету агротехнологій та природокористування Коваленко І. М.;

- з кафедри агротехнологій та ґрунтознавства: завідувач кафедри д. с.-г. н., професор, Троценко В. І.; д. с.-г. н., професор Харченко О. В.; д. с.-г. н., доцент Міщенко Ю. Г.; к. с.-г. н., доцент Бутенко А. О.; к. с.-г. н., доцент Глупак З. І., к. с.-г. н., доцент Радченко М. В.; к. с.-г. н., доцент Прасол В. І.; к. с.-г. н., доцент Масик І. М.; аспіранти Колосок І. О., Грибуля Є. В., Протовень В. В.

- з кафедри біотехнологій та фітофармакології: завідувач кафедри д. с.-г. н., професор Подгаєцький А. А., д. с.-г. н., професор Кравченко Н. М.; к. с.-г. н., доцент Коваленко В. М.; к. с.-г. н., доцент Дубовик В. І.

- з кафедри садово-паркового та лісового господарства: д. с.-г. н., професор Мельник А. В.; аспірант Дудка А. А.; аспірант Бутенко С. А.; аспірант Троценко Н. В.

- з кафедри селекції та насінництва ім. професора М. Д. Гончарова: завідувач кафедри к. с.-г. н., доцент Оничко В. І.; к. с.-г. н., доцент Бердін С. І.

- з кафедри екології та ботаніки: к. біол. н., професор Жатова Г. О.; аспірант Коваленко М. Ю.

- з Інституту с.-г. Північного Сходу НААН: заступник директора з наукової роботи, к. с.-г. н., ст. н. с. Собко М. Г..

ДОДАТОК 7 – Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

СЛУХАЛИ:

1. Доповідь здобувача Яценка В. М. за матеріалами дисертаційної роботи: «Оптимізація технології вирощування соняшнику з використанням регуляторів росту в умовах північно-східного Лісостепу України», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 201 «Агрономія» з галузі знань 20 – Аграрні науки та продовольство.

Тему дисертаційної роботи «Оптимізація технології вирощування соняшнику з використанням регуляторів росту в умовах північно-східного Лісостепу України» затверджено на засіданні Вченої ради факультету Агротехнологій та природокористування (протокол №3 від 24 жовтня 2016 р.). Науковим керівником затверджений д. с.-г. н., професор Троценко Володимир Іванович

2. Запитання до здобувача.

Запитання по темі дисертації ставили:

д. с.-г. н., професор, Подгаєцький А. А.; д. с.-г. н., професор Мельник А. В.; к. с.-г. н., професор Жатова О. Г.; д. с.-г. н., доцент Міщенко Ю. Г.; к. с.-г. н., доцент Радченко М. В.; к. с.-г. н., доцент Оничко В. І.; к. с.-г. н., доцент Прасол В. І.

3. Виступи:

- наукового керівника д. с.-г. н., професора Троценка В. І.;
- рецензента д. с.-г. н., доцента Міщенко Ю. Г.;
- рецензента к. с.-г. н., доцента Бутенка А. О.

4. Виступи за темою роботи, що обговорювалась:

- д. с.-г. н., професор Мельник А. В.;
- д. с.-г. н., професор Подгаєцький А. А.;
- д. с.-г. н., професор Харченко О. В.;
- к. с.-г. н., доцент Оничко В. І.

УХВАЛИЛИ:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації аспіранта кафедри рослинництва (агротехнологій та ґрунтознавства) Яценка Віталія Миколайовича на тему “**Оптимізація технології вирощування соняшнику з використанням регуляторів росту в умовах північно-східного Лісостепу України**”, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 – Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 «Агрономія».

1. Актуальність теми дослідження визначається роллю культури соняшнику в аграрному виробництві України. Необхідністю вивчення механізмів впливу ретардантів на ріст фотосинтетичну активність та реалізацію генеративного потенціалу рослин соняшнику. Практичного

ДОДАТОК 7 – Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації запровадження технологій із додатковими «важелями» управління процесами формування урожаю у тому числі за рахунок зміни архітектоніки рослин та посіву.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Науково-дослідна робота виконана за завданнями тематичних планів та у рамках державних наукових тем:

- Сумського національного аграрного університету – «Оптимізація технології вирощування сучасних гібридів соняшнику в умовах Лівобережного Лісостепу України» (№ державної реєстрації 0116U003806, 2016–2020 рр);
- Інституту сільського господарства Північного Сходу НААН України - «Розробити модель генотипу та удосконалити методику створення адаптованих до умов північно-східного Лісостепу та Полісся гібридів соняшнику» (номер державної реєстрації 0116U003756, 2016–2020 рр).

3. Наукова новизна отриманих результатів. У дисертації вперше одержані нові наукові результати, щодо механізмів та діапазону реакції рослин соняшнику на використання регуляторів росту. Визначено діапазон показників висоти рослин та продуктивності соняшнику залежно від сорту, густоти посіву та способів використання регуляторів росту. Доведено вплив ретардантів на зміщення оптимальних параметрів кінцевої густоти посівів сортів соняшнику. Удосконалено підходи до формування сортових, зональних технологій вирощування соняшнику. Обґрунтовано економічну ефективність використання регуляторів росту за умов коригування параметрів структури посіву.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації. У дисертаційній роботі наведено теоретичне узагальнення та нове практичне вирішення важливої проблеми – управління процесами формування урожаю соняшнику за рахунок оптимізації елементів технології вирощування а саме добору сортів, регуляторів росту та параметрів структури посіву. За результатами виконаної роботи дістали подальшого розвитку положення про особливості клітинної структури, вегетативного росту, розвитку та реалізації генеративного потенціалу рослин і продуктивності культури соняшнику.

ДОДАТОК 7 – Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Практичне значення отриманих результатів полягає в оптимізації параметрів структури посіву соняшнику у технологіях з використанням регуляторів росту, що забезпечує можливість підвищення врожайності соняшнику на 0,53–0,66 т/га, збільшення показників виходу олії на 0,26-0,31 т/га та зростання рівня рентабельності до 159,4%.

5. Використання результатів роботи. Оптимізовані, відповідно до переліку сортів, параметри технологічних процесів вирощування соняшнику з використанням регуляторів росту пройшли виробничу перевірку в умовах виробництва, а саме: ПП «Довжик» на площі 84 га та АФ «Лебединська» на площі 68 га. Економічна ефективність від впровадження становила 26,20 та 21,44 тис. грн відповідно.

Створений та переданий у державне сорто випробування високопродуктивний гібрид соняшнику Хорал (заявка 20039041 від 29.10.2020 р.)

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі «Оптимізація технології вирощування соняшнику з використанням регуляторів росту в умовах північно-східного Лісостепу України».

За результатами аналізу літературних джерел автором визначено напрям та мету досліджень. Спільно з керівником розроблено програму та план виконання польових дослідів. Здобувачем самостійно виконано експериментальну частину програми, проведено узагальнення отриманих результатів і статистичну обробку цифрового матеріалу. Відповідно до поставлених завдань сформульовано висновки та пропозиції для впровадження у виробництво. Результати роботи висвітлено в наукових публікаціях частка авторства в яких складає 25 – 75%.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі рослинництва науковий керівник д. с.-г. н., професор Троценко Володимир Іванович.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Яценка Віталія Миколайовича є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів

ДОДАТОК 7 – Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідні джерела.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача. За результатами досліджень опубліковано 14 наукових працях, у тому числі: 3 статті у наукових фахових виданнях України, 2 статті у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до ОЕСР та/або Європейського Союзу), тези доповідей в збірниках матеріалів конференцій.

Статті у фахових виданнях України:

1. Сахошко М. М. Розвиток листкової поверхні та структура продуктивності гібридів соняшнику в умовах північно-східного Лісостепу України / М. М. Сахошко, М. Й. Кравченко, **В. М. Яценко**, І. О. Колосок // Вісник Сумського НАУ., серія Агрономія та біологія , випуск 1-2 (35-36), – 2019. – С. 33-39. (*Участь у плануванні й проведенні польового дослідження, узагальненні результатів і підготовці статті*).

2. Троценко В. І. Моделі формування продуктивності соняшнику та їх ефективність в умовах північно-східного Лісостепу України / В. І. Троценко, В. М. Кабанець, **В. М. Яценко**, І. О. Колосок // Вісник Сумського НАУ., серія Агрономія та біологія , випуск 2 (40), – 2020. – С. 72-78. (*Участь у плануванні й проведенні польового дослідження, узагальненні результатів і підготовці статті*).

3. Троценко В. І. Вплив ретардантів на ріст рослин та структуру урожайності соняшнику / В. І. Троценко, Г. О. Жатова, **В. М. Яценко**, І. О. Колосок // Вісник Сумського НАУ., серія Агрономія та біологія , випуск 1 (43), – 2021. – С. 55-64. (*Участь у плануванні й проведенні польового дослідження, узагальненні результатів і підготовці статті*).

Статті в наукових виданнях інших держав:

4. **Yatsenko Vitalii.** Optimization of the sunflower crops structure in technologies with retardants application / Yatsenko Vitalii, Zhatova Halyna, Kolosok Inna // East european scientific journal., Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe., Warszawa, Polska., 2021. Pp. – 22-26. (*Участь у*

ДОДАТОК 7 – Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

плануванні й проведенні польового дослідю, узагальненні результатів і підготовці статті).

5. Zhatova Halyna. Reactions of sunflower hybrids for the retardant application / Zhatova H., **Yatsenko V.**, Kolosok I. // Danish scientific journal., Kobenhavn., Demark., 2021. Pp. – 3-8. *(Участь у плануванні й проведенні польового дослідю, узагальненні результатів і підготовці статті).*

Матеріали наукових конференцій:

6. Троценко В. І. Стан і перспективи культури соняшнику в зоні Північно-східного Лісостепу та Полісся України / В. І. Троценко, **В. М. Яценко** // Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ, 24-25 травня 2018. – С. 151-152. *(Участь в узагальненні результатів та підготовці тез).*

7. Троценко В. І. Особливості технологічного регулювання листового апарату соняшнику в північно-східному Лісостепу та Поліссі / В. І. Троценко, **В. М. Яценко** // Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ, 24-25 травня 2019. – С. 139-140. *(Участь в узагальненні результатів та підготовці тез).*

8. **Яценко В. М.** Ефективність використання ретардантів для обробки насіння соняшнику / В. М. Яценко В, Н. С. Мамонова, Ю. П. Берімець, В. О. Гречана // Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ, 13-17 квітня 2020. – С. 115-116. *(Участь в узагальненні результатів та підготовці тез).*

9. Троценко В. І. Розвиток листової поверхні та врожайність гібридів соняшнику в умовах північно-східного Лісостепу України. / В. І. Троценко, І. О. Колосок, **В. М. Яценко** // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції Гончарівські читання. Суми. 25-26 травня 2020. – С. 43-44. *(Участь в узагальненні результатів та підготовці тез).*

10. Троценко В. І. Перспективи використання ретардантів на посівах соняшнику / В. І. Троценко, **В. М. Яценко**, І. О. Колосок // Матеріали

ДОДАТОК 7 – Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Міжнародної науково-практичної конференції Гончарівські читання. Суми. 25-26 травня 2020. – С. 98-99. (*Участь в узагальненні результатів та підготовці тез*).

11. **Яценко В. М.** Ефективність моделей формування продуктивності соняшнику в умовах північно-східного Лісостепу України / В. М. Яценко, Фу Юаньчжи // Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (19-23 квітня 2021 р.). – Суми, 2021. – С. 55. (*Участь в узагальненні результатів та підготовці тез*).

12. **Яценко В. М.** Параметри використання ретардантів у технології вирощування високорослих гібридів соняшнику / В. М. Яценко, І. О. Колосок // «Гончарівські читання»: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 92-річчю з дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора Гончарова Миколи Дем'яновича (25- травня 2021 р.). Суми, 2021. – С. 105-106. (*Участь в узагальненні результатів та підготовці тез*).

13. Колосок І. О. Особливості формування урожайності соняшнику в технологіях із використанням ретардантів / І. О. Колосок., **В. М. Яценко** // «Гончарівські читання»: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 92-річчю з дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора Гончарова Миколи Дем'яновича (25- травня 2021 р.). – Суми, 2021. – С. 94-95. (*Участь в узагальненні результатів та підготовці тез*).

14. **Yatsenko Vitalii.** The Effectiveness Of The Use Of Retardants On Sunflower Crops /**V. Yatsenko** // The World Of Science And Innovation Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference London, United Kingdom 1-3 July 2021. Pp.– 84-88. (*Участь в узагальненні результатів та підготовці тез*).

Авторські свідоцтва, патенти.

15. Заявка на сорт соняшнику Хорал. №20039041 від 29.10.2020 р. /Троценко В. І., Собко М. Г., **Яценко В. М.**, Колосок І. О. (*авторство – 15%*)

ДОДАТОК 7 – Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Яценка Віталія Миколайовича на тему «Оптимізація технології вирощування соняшнику з використанням регуляторів росту в умовах північно-східного Лісостепу України», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп.9, 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми СНАУ зі спеціальності 201 «Агрономія».

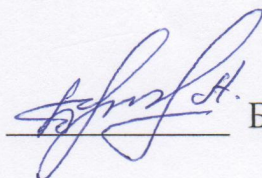
РЕКОМЕНДУВАТИ дисертаційну роботу «Оптимізація технології вирощування соняшнику з використанням регуляторів росту в умовах північно-східного Лісостепу України», подану Яценком Віталієм Миколайовичем на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 201 «Агрономія» до захисту.

Рецензенти:

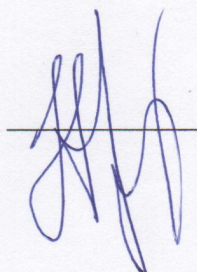
д. с.-г. н., доцент,
кафедри агротехнологій та
грунтознавства

Міщенко Ю. Г.

к. с.-г. н., доцент,
кафедри агротехнологій
та грунтознавства

Бутенко А. О.

Головуючий на засіданні
декан факультету агротехнологій та
природокористування д. біол. н., професор

Коваленко І. М.